

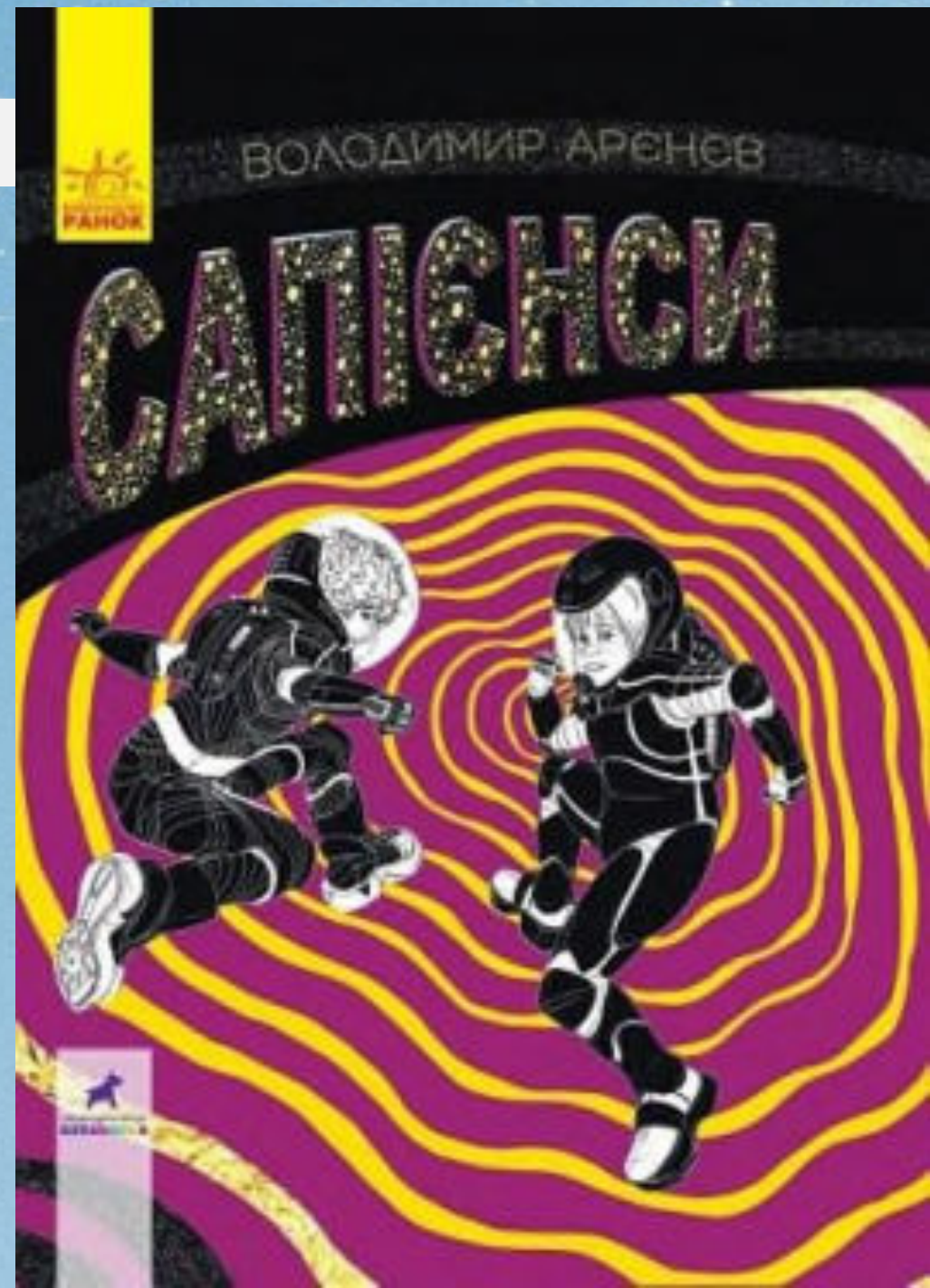
01.02. 6 клас укр.літ. Добровольська В.Е.

Володимир Арєнєв. «Сапієнси»

Проблема дружби й обов'язку.

Мета: опрацювати зміст третьої частини повісті (с.191-224 підручника); формувати вміння визначати проблеми, порушені у творі; розвивати вміння грамотно й логічно висловлювати власні міркування, коментувати зміст прочитаних частин та окремих висловлювань; виховувати мужність, сміливість, вірність у дружбі, уміння прийти на допомогу.

Повторення: весняні і літні пісні.

Самостійна робота - тест

За посиланням:

<https://vseosvita.ua/u-2c8n9>

Епіграф уроку

«Ти певен, що ти людина?»

*Симон Сюзан Кальвін, імп другого ступеня.
«Третій лист до братів далеких і близьких»*

***Поясніть значення епіграфа до
першого розділу повісті.***

Асоціативний куц

Людина

Вміння говорити

Вміння мислити

Співчуття

Розум

Освіта

Мораль

Любов...

Творче завдання до підсумку уроку

*Побудувати твір-есе-звернення
(адресата вибираємо
самотійно) на тему:*

«Ти певен, що ти людина»?

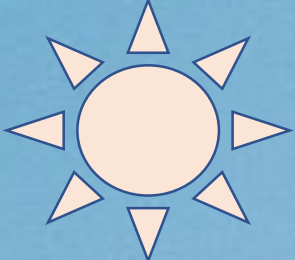
Критичне читання

1 група

1. Якими були очікування Мишка від Школи зореплавства? Чи справдилися вони?
2. Як склалися стосунки однолітків Мишка Неборака?
3. Поясніть значення слів у тексті «Адже Ненарок досліджував. Ненарок гриз граніт науки.»
4. Чим здивував усіх урок пана Оксеника?

2 група

-
1. Чи сподобався вам образ вчителя пана Оксеника? Чим? Чим зацікавлював він школярів?
  2. Чому Сашко гризе граніт науки з ранку до ночі?
  3. Що ви можете сказати про назву «Стріляний горобець»?
  4. Куди мав пролягати маршрут «Стріляного горобця»?

2178

рік

Драматична студія

Адмірал Оксенік. Тоді й виявилось, що Всесвіт населений, і доволі щільно. Різні види розумних істот укладають між собою альянси, і кожен намагається досягти власних цілей, часто за рахунок слабших, менш розвинутих чи позбавлених потрібного ресурсу видів. Ця боротьба триває мільйони років поспіль, точиться всюди: у Ближньому космосі й на планетах, віддалених настільки, що нинішнім зоряним джурам туди ніколи в житті не потрапити.

Гарлан Еллісон. Типова боротьба видів за виживання! Нічого нового! Їж сам, або з'їдять тебе!

Адмірал Оксенік. Точно! Головне — визначитися, кого саме їсти та в яких кількостях, правда? Інакше переїси і страждатимеш від болю в животі.

Адмірал Оксенік (випередив сміх). Слухайте, а це ж серйозна тема. От дивіться: люди здавна порівнювали себе з тваринами. Байдужих чи недалеких називали стадом, хитрих — лисами, сміливих — левами... І те, як вони поводитися один з одним... ну, це теж часто нагадувало швидше поведінку тварин. Але люди водночас вважають себе інакшими, не подібними до тварин. Чому?

Драматична студія

Гарлан Еллісон. — Бо ми від них відрізняємося! Починаючи від ДНК і закінчуючи способом існування.

Пітер. А ще ми здатні усвідомлювати, що існуємо. Вони ж — ні.

Адмірал Оксенік. Чекай, Пітере, а собаки, шимпанзе, дельфіни? Кожен з них відрізняє «себе» від «інших», чи не так?

Пітер. Так — і їх от-от визнають розумними й наділять правами. У нас у Канаді дельфінів, між іншим, уже визнали.

Адмірал Оксенік. Та все ж вони лишаються собаками, шимпанзе й дельфінами? Жоден не перетворюється на людину?

Борис. Мова, Сергію Семеновичу! Річ у тому, як саме ми мислимо формулюємо свої думки... ну, щоб донести їх до інших.

Адмірал Оксенік. Мова, Борисе, є й у дельфінів, і в шимпанзе. Навіть мурашки спілкуються між собою, тільки переважно за допомогою хімічних сигналів, а не звуків. Хто ще має версії?

Драматична студія

Ігор. Ми не просто розумні — у нас є ще й матеріальна культура.

Адмірал Оксенік. І навіть нематеріальна, Ігорю. Між іншим, імпи високого ступеня теж сприймають її, часом навіть створюють власні легенди, байки, пісні. Але чи стають вони завдяки цьому приналежними до нашого з вами виду *Homo sapiens*? А клони — ті нечисленні, які все-таки з'явилися з тих чи інших причин — чи вони теж мають право зватися саме людьми? Врахуйте: тоді вони можуть претендувати на все, чим володіють їхні, так би мовити, прообрази. На ім'я, на обліковий запис у Грибниці, на фродик, на дітей і батьків — от буквально на все. Що скажете, друзі? Так, Олександр?

Олександр. Клони й імпи з'являються не з власної волі. Люди створюють їх... принаймні, найчастіше — саме люди. Тому робити їх безправними... це, як на мене, не по-людськи.

Адмірал Оксенік. Ну бачиш, ми знову повернулися до питання про визначення. Що ж таке «людина» і чим таким особливим вона відрізняється від інших видів, розумних і не дуже? Що значить «поводитися по-людськи»?

Гарлан Еллісон (*реготнув*). Це значить провадити боротьбу за виживання на вищому рівні! Ефективніше!

Адмірал Оксеник. А ти, Ненароче, теж так вважаєш?

Мишко (Тихо). Я вважаю, що ми навряд чи зараз вигадаємо щось нове. Визначення людини можна подивитися в Грибниці, але якщо хочете, щоб я озвучив, прошу дуже: від інших тварин нас вирізняє спосіб формулювання думок, володіння мовою, здатність до почуттів і спосіб поведінки. Підсумовано вченими, які працювали над цим питанням трохи довше, ніж один урок.

Сашко Ненарок. І я вважаю, що Гарлан теж має рацію. Бо всі ці гучні слова про людяність, самовідданість, милосердя мало важать, коли доходить до виживання. Коли нам здається, що імпи захоплять владу над світом, ми обмежуємо їхній розвиток і практично забороняємо тих, хто має інтелект третього ступеня й вище. Коли ми винаходимо спосіб клонувати людей, нам треба негайно це заборонити або суттєво обмежити — щоб хтось не відібрав у нас того, що ми маємо. І водночас — розводимося про людяність. Але скажіть, адмірале, коли ви летіли на чолі Дірявої ескадри випалювати місячні бази люстерників — чи думали ви про людяність? Про милосердя, альтруїзм, цінність кожної розумної істоти, якою б вона не була? Хто цінніший — люстерник, який винищив одним махом кілька міст, чи клон, який винний тільки в тому, що от просто існує?

2178

рік

Драматична студія

Адмірал Оксенік. Чудово. Олександр озвучив проблему — і проблему важливу. От і маємо основне завдання на цей триместр: визначитися з тим, що саме для вас означає «бути людяним». Від кожного чекатиму по есею, обсяг — десять тисяч знаків. З обмежень маєте тільки одне: не цитувати визначення з Грибниці. А Ненарок отримує додаткові бали за нешаблонність мислення — звісно, з вирахуванням десятки за неприпустимий тон у спілкуванні зі старшими за званням.

Які риси характеру проявив адмірал Оксенік у розмові з учнями? Що подобається вам у даному образі? Чи хотіли б ви, щоб адмірал Оксенік провів з вами урок? Які питання у вас виникли до нього?

Фізкультхвилинка

За покликанням:

<https://youtu.be/CqOr8xqBiK4>

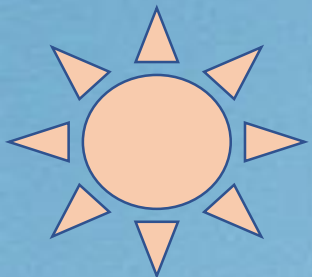

Літературознавчий практикум

Пригадайте, з якого розділу уривок. Розкажіть про події, поділіться враженнями. Поміркуйте над проблемою, висвітленою автором у творі.

Літературознавчий практикум

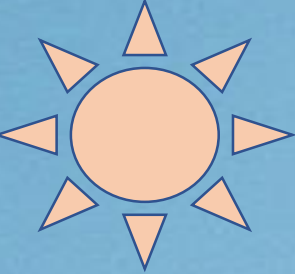
Розповідь

«До школи завітав адмірал Сергій Семенович Оксенік. Чоловік був сивим і невисоким, носив старовинні окуляри, хоч проблеми з зором було легко виправити. »

Розповідь

«Винятком став один з уроків пана Оксеніка. »

Роздуми

«Мишко збагнув, що людяність – це те, чого ми мали би прагнути. Те, що дозволяє якимось примирити розум з нашою тваринною частиною. Сашко ж думав, що в чотирнадцятому році їх урятувала не людяність, бо якби тоді люди намагалися поводитись "цивілізовано", їх би тут зараз не було. Адмірал сказав на це: "Взагалі, саме людяність нас і врятувала. Але це окрема розмова, довга й непростя".»

Підсумок уроку. Творче завдання

*Побудувати твір-есе-звернення
(адресата вибираємо
самотійно) на тему:*

«Ти певен, що ти людина»?

Слово вчителя

Читаючи повість, не шукаймо готових відповідей на питання, бо кожен у цьому світі робить свій вибір . Проте для нас є важливим у творі приклад дружби однокласників, приклад надзвичайно важливої праці вчителів, які не тільки можуть чудово навчати, а й у важливий момент стати єдиною підтримкою. Ми в захопленні від образу адмірала Оксеніка, який не тільки є зразком Вчителя з високої літери, а й заради врятування інших готовий віддати своє життя.

Отож сьогодні ми готуємося до наступного уроку, де більше поговоримо про дорослих героїв твору. Для цього повторимо вивчене на попередніх уроках.

Літературознавча світлиця

Повторення. Засоби творення образу

- Авторська характеристика
- Портрет
- Самохарактеристика
- Біографія
- Вчинки
- Характеристика іншими персонажами
- Індивідуалізація мови

Питання від Всезнайка

За змістом повісті

- Яким ми бачимо вчителя Оксеника?

- За допомогою яких засобів змальовує автор його образ?

- На підтвердження прочитайте цитати

- Яке змістовне навантаження несе даний образ?
- У чому його повчальний зміст?

Рефлексія. Самооцінювання

- Обери смайлик.

- У мене все вдалося.

- Я міг би (могла б) краще.

- Мені потрібна допомога.

Домашнє завдання:

Третє завдання - високий рівень

1. Читати **Володимира Арєнєва «Сапієнси»**

2. Позначити цитати до характеристики образу адмірала Оксеника

Підготувати розповідь про адмірала Оксеника на урок-дискусію

Використані джерела

1. Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Олеся Слижук. Українська література. 6 клас. - К: Видавничий дім «Освіта», 2023 рік.
2. https://klike.net/uploads/posts/2022-10/1664623691_a.jpg
3. https://kartinki.pics/uploads/posts/2021-04/1617315750_16-p-fon-dlya-prezentatsii-kosmos-svetlii-18.jpg
4. <https://youtu.be/c2cRK9NDUYU>
5. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/uk/0/08/%D0%91%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%BE_%D1%83_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96_%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0_%D0%A4%D1%80%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0.png
6. <https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/s4.thingpic.com/images/qL/WrWwHTcpnfe1DyERoMe8oSe2.jpeg>
7. https://nashformat.ua/files/products_preview_resized/p918793/01.1024x1024.jpg?220119155408
8. <https://www.barabooka.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/sapiensi0.jpg>
9. https://kids-book.com.ua/98460-large_default/fantastika-i-fentezi-sapiyensi-u.jpg
10. <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fm.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3Dc2cRK9NDUYU&psig=AOvVaw09Rzv80262rsdotl0J5CGI&ust=1705736051453000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=OCBIQjRxqGAoTCLi66Jb46IMDFQAAAAAdAAAAABD3AQ>
11. https://book-ye.com.ua/upload/iblock/771/ede3edaa_fbe0_11e9_8123_000c29ae1566_cb2e0e12_fbe1_11e9_8123_000c29ae1566.jpg
12. https://www.barabooka.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/blok_Arieniev_-Sapiensi-20.jpg
13. <https://tureligious.com.ua/wp-content/uploads/2016/09/ddssssssssssss.jpg>
14. <https://i.ytimg.com/vi/vE-PzeEgXqc/maxresdefault.jpg>